تحلیل و بررسی کاربرد صفت‌های پرندگان، در ادبیات منظوم کودک[1]

* معصومه قاسمی[2]

** دکتر حمید رضایی[3]

چکیده:

ادبیات کودک و نوجوان، یکی از ارکان اصلی و مهم فرهنگ و ادبیات هر جامعه‌ای است، و به دلیل اینکه یکی از بهترین شیوه‌های تربیتی به ویژه برای کودکان و نوجوانان، آموزش غیر مستقیم به شیوه‌ی القا و آموزش مفاهیم خاص، از طریق شعر است، که می‌تواند کودک را برای رویارویی با مسائل مختلف زندگی آماده کند و آموزش‌های لازم را به او بدهد.

یکی از عوامل موثر در القای مفاهیم حوزه‌ی کودک و نوجوان ساختار، نحو و نقش‌های مختلف کلمات و جملات در آنها است. با تجزیه و تحلیل این عناصر می‌توان به نسبت زمینه‌ی ذهنی و فرهنگی نویسنده شناخت پیدا کرد و نحوه‌ی اثرگذاری آثار او را بررسی نمود.

در این مقاله تلاش بر آن است که به بررسی و تحلیل مقوله‌ی صفت و موصوف در ساختار شعر کودک، در آثار پنج شاعر برجسته‌ی کودکان در زمینه‌ی پرندگان، پرداخته شود و جایگاه صفت و موصوف را در ساختار شعر کودک و نقش آن را در زیبایی آفرینی و دل پسند نمودن جلوه‌های پرندگان در شعر برای کودکان، همچنین شناخت زمینه‌ی ذهنی، فرهنگی و دانش نویسنده را مشخص نماید.

واژگان کلیدی: ادبیات منظوم کودک، صفت، موصوف، پرندگان

مقدمه

خسرو نژاد در مورد ادبیات کودک معتقد است « ادبیات کودک در ماهیت خویش، آموزشی است، آنگاه که دو کس با هم سخن می‌گویند و آن گاه که یکی از این دو بزرگسال و دیگری کودک است و آن گاه که فرد بزرگسال عاطفه و اندیشه‌ی خویش را به گونه‌ای طراحی شده و هدفمند بر کودک عرضه می‌دارد، فرایندی پدید می‌آید که به گونه‌ای گریز ناپذیر ماهیتی آموزشی دارد.» (خسرو نژاد، ۱۳۸۳ : ۳۴ - ۳۲)

کودکان پیش از دبستان نامهای چیزها را با صفت های آن‌ها توضیح می‌دهند. جانوری که شاخ دارد، گاو است. نام گربه شاید «فوف» باشد، صدایی که حیوان هنگام حمله و یا دفاع از دهان خارج می‌کند. ماهی حیوانی است که مدام دهانش را باز و بسته می‌کند و اگر از کودک بپرسیم ماهی یعنی چه؟ دهانش را غنچه کرده و پشت سر هم باز و بسته می‌کند.

علاقه‌ی کودکان به حیوانات باعث شده که حیوانات چه به صورت نماد و چه به صورت واقعی موضوع کتاب های زیادی برای کودکان قرار گیرند. حیوانات اهلی برای خدمت به انسان تربیت می‌شوند و انسان‌ها با استفاده از علائم شرطی بر رفتار آن‌ها تأثیر می‌گذارد. در واقع چهره های حیوانی در داستان‌ها آمیخته از دنیای حیوانات و در عین حال استعاره‌هایی از دنیای انسان‌هاست. در بعضی داستان‌ها نویسنده حیوانات را به عنوان شخصیت‌های اثر خود انتخاب می‌کند و می‌کوشد پیام خود را از طریق آن‌ها برساند. چهره‌های حیوانی در واقع انسان‌هایی هستند که رخت یک حیوان خاص را برتن کرده‌اند. (پولادی، ۱۳۸۷ : ۳۰۷ - ۲۹۹)

معانی و مفاهیم نمادین پرندگان با ویژگی‌های طبیعی آنها پیوندی ناگسستنی دارد، در ادبیات فارسی، پرندگان از نقش‌های شگفت انگیز، گوناگون و گاه معجزه آسایی بر خوردارند. ویژگی‌های طبیعی پرندگان از قبیل: بال و پر، آواز، زیبایی، پرواز، آشیانه، اسارت در قفس و سفرهای دسته جمعی، دستمایه‌های تاویل و تفسیر و نمادپردازی پرندگان را در اختیار شاعران قرار داده است.

۱- در آثار: عباس یمینی شریف، مصطفی رحماندوست، ناصر کشاورز، شکوه قاسم نیا و بنفشه رسولیان

۲- کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور شهرکرد

۳- استاد یار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور شهرکرد

پرنده‌هایی که عموماً در شعر کودکان ظاهر می‌شوند، پرنده‌هایی قشنگ و خوش آواز هستند ناگفته نماند که اینها تنها در اسم با هم تفاوت دارند وگرنه خصوصیت خاصی ندارند چرا که عموماً در این گونه شعرها ویژگی پرنده بودن آن‌ها مورد توجه است. اما در شعر بزرگسال شاعران اکثراً از پرندگان به عنوان نماد استفاده می‌کنند.

اردک

مسند

جز این دو تا اردک کسی با او نمی شد هم زبان (کشاورز، پرواز سخت لاک‌پشت: ۴)

تنها دو تا اردک هنوز بودند با او مهربان (همان: ۶)

بلبل

خوشنوایی و نغمه سر دادن بلبل از شایع ترین مضامین شعر فارسی است: در دایره المعارف در این مورد آمده است:

بلبل از قدیم الایام به سبب چهچهه‌ی دل انگیز و نغمات موزونش در ادبیات، خاصه ادبیات شرقی و به خصوص ادبیات فارسی مقام بلند داشته است. نکته‌ی قابل توجه آن است که در اشعار متقدمین در موارد بسیار، نوای بلبل، سرخوشانه و شاد توصیف شده است. (عبداللهی، ۱۳۸۱ : ۱۵۹)

بلبل آمد پرشور (رسولیان، ماه و من: ۹)

یه بلبل کاغذی براش می‌سازم الان (قاسم نیا، به خاطر خروسه: ۱۳)

مسند

چه بلبلی، چه نازه چقد قشنگ می‌خونه (قاسم نیا، به خاطر خروسه: ۱۳)

ضمیر

تا بشه آوازه خوان (بلبل) (قاسم نیا، به خاطر خروسه: ۱۳)

پرنده

پرنده‌ای خوش آواز کنار برکه دیدم (رسولیان، ماه ومن: ۱۵)

پرنده‌ی خسته‌ای که تو قفس نشسته (قاسم نیا، شعر دعا: ۱۳)

از اون به بعد شدم من همین پرنده‌ی زرد (کشاورز، حسن کچل ز رنگه: ۵)

مسند

پرنده‌ای سفید بود روی درخت بید بود (رسولیان، ماه و من: ۱۵)

پرنده‌ای رنگی می‌شی! (قاسم نیا، حسنی تو شهر قصه: ۹)

ضمیر

کاشکی قشنگ نبودی پرهای زشتی داشتی رنگ و وارنگ نبودی(پرنده) (_ نی نی کوچولو یه گاو داشت: ۱۰)

چون خوشگلی تو باید تو این قفس بمونی(پرنده) (همان: ۱۰)

جغد

در ادبیات فارسی، ویرانه نشینی، شومی و نوحه گری، از اساسی ترین مضامینی است که در اطراف این پرنده و بر پایه‌ی خصایل او بنا شده اشت و جغد، انحصاراً به عنوان رمز و استعاره برای موارد مذکور به کار رفته است. (عبداللهی، ۱۳۸۱ : ۲۵۰)

دانشگاه هرمزگان
انجمن علمی زبان و ادبیات فارسی
هفتمین همایش پژوهشهای زبان و ادبیات فارسی
www.anjomanfarsi.ir

که جغده سوخته ناخوشه (رحماندوست، با چی ببرم: ۱۰)

مسند

که جغده سوخته ناخوشه (رحماندوست، با چی ببرم: ۱۰)

ضمیر

مریض می‌شی، زود می‌میری(جغد) (رحماندوست، با چی ببرم: ۳)
مریض می‌شی، زود می‌میری(جغد) (همان)

جوجه

بابام برام خریده یه دونه جوجه رنگی (رسولیان، جوجه رنگی: ۱)
جوجه‌ی نازنینم خیلی دلش شکسته (همان: ۵)
غصه نخور جوجه جون (همان: ۷)
بهش میگم دوباره یه دونه جوجه رنگی فردا برام بیاره (همان: ۹)
بخواب ای جوجه‌ی زرد قناری (_ مادرانه ها: ۲)
رو کفش های نی نی چی بود؟ عکس یه جوجه کوچیک (_ نی نی ماقشنگه: ۷)
جوجه‌ی تنبلینا، می‌پره رو صندلینا (رحماندوست، هیچ هیچ هیچانه: ۵۰)
جوجه‌ی خوشگلینا، جیک و جیک و جیک جیکینا (همان)
جوجه طلایی جیک و جیک و جیک دانه بر می‌چید (_ جوجه من کو: ۲)
این جوجه‌ی قشنگو باباش براش خریده (قاسم نیا، حسنی یک جوجه داره: ۲)
تو جوجه‌ی ناز منی (همان: ۱۰)
یک جوجه‌ی تپل مپل! (همان)
جوجه داره همسایه مون زرد و قشنگ و جیک جیکو (_ ماه و ماهی: ۱۴)
جوجه‌ی ناز حسنی (_ حسنی کلاس چنده؟: ۵)
من جوجه‌ای خوشرنگ دارم، (کشاورز، پاییز خانم: ۱۹)

مسند

این جوجه اردک ماست شیطونه و ناقلاست (قاسم نیا، شعر و نقاشی برای ۲ ساله ها: ۱)
جوجه رو سبز کشیده ولی می‌دونه زرده (کشاورز، نی نی کوچولو به گاو داشت: ۸)
ماشینی است این جوجه‌ی من (_ پاییز خانم: ۱۹)

ضمیر

مریض و بی حال شده شاید دیگه نخنده(جوجه) (رسولیان، جوجه رنگی: ۵)
زرده ولی، نه زردکه، نه لیمو(جوجه) (رحماندوست، هیچ هیچ هیچانه: ۵۰)

خروس

واژه‌ی خروس از ریشه‌ی xraos به معنی خروشیدن و غریو بر آوردن، و خروشان و مویان مشتق شده است. در فارسی این کلمه با تلفظ خروچ، خروه، خره و خروس ثبت شده است. (عبداللهی، ۱۳۸۱ : ۳۳۹)

یک روز خروس زری (رحماندوست، سگی بود و جنگلی بود: ۴)
اذان خروس زری به گوش همه رسید (همان: ۸)
این خروس خوشمزه باب دندان من است (رحماندوست، سگی بود و جنگلی بود: ۱۰)

دانشگاه هرمزگان
همایش پژوهش‌های زبان و ادبیات فارسی
www.anjomanfarsi.ir

رفت رسید به آن درخت گفت: سلام خروس زری (همان: ۱۲)
چند تا مرغ و خروس گرسنه،توی خانه‌ای دنبال غذا می‌گشتند (رحماندوست، پنج تا... غذاها: ۹)
بابایی، خروس لاری! (_ ترانه های بابایی: ۱۰)
به چه خروس خوبی (_ دست کوچولو پا کوچولو: ۱۲)
برای هر کی قصه گوست، خروس آشنایی تو (قاسم نیا، حسنی تو شهر قصه: ۶)

مسند

این خروس خوشمزه باب دندان من است (رحماندوست، سگی بود، جنگلی بود: ۱۰)
خروسه شاد شاد شد (قاسم نیا، ماه و ماهی: ۱۲)
تخت چی؟ تخت شاهی خروسک من، چه ماهی (_ هیچ هیچ هیچانه: ۹۴)
من که به این قشنگی ام یک خروس جنگی ام (یمینی شریف، آواز سوسک: ۳)
منم خروس خوش صدا (همان)
منم خروس مهربان (همان)

ضمیر

من که به این قشنگی‌ام یکه خروس جنگی‌ام (خروس) (یمینی شریف، آواز سوسک: ۳)

زاغ

زاغی پر صدای من خیره سر بلای من (یمینی شریف، آواز سوسک: ۷)
زاغی مهربان من، دوست داره بابا جان من (یمینی شریف، آواز سوسک: ۸)

طاووس

عمده‌ترین نقشی که طاووس در ادبیات فارسی بر عهده دارد، مربوط به جنبه های زیبایی اوست و از این جهت مصدر تشبیهات و تمثیلات گوناگونی گردیده است و شاعران هر چیز زیبا را از بهار و دشت و گلبن گرفته تا آتش و تا چهره‌ی معشوق را به نوعی با طاووس مشابه داشته و به مضمون پردازی پرداخته‌اند. (عبداللهی، ۱۳۸۱ : ۶۱۵)

مسند

طاووسم و قشنگم و ملوسم (کشاورز، فرشته‌ای از آسمون: ۱۱)

www.anjomanfarsi.ir

قو

مسند

قو هم سفید است (رحماندوست، رنگ و وارنگ: ۱۰)

غاز

در خانه دارم من یک غاز سحر آمیز (کشاورز، مرا یک دایناسور درسته: ۸)

قناری

تو دفترم می‌کشم قناری قشنگی (قاسم نیا، دست کوچولو پا کوچولو: ۸)
تو دفترم می‌کشم قناری قشنگی (_ به خاطر خروسه: ۱۶)

کبوتر

در فرهنگ‌ها درباره‌ی کبوتر به معنی حیوان معروف، توضیح ویژه‌ای داده نشده است. فرهنگ نام های پرندگان

واژگان کوتر، کفتر، کووتک، کبوتک را در زیر عنوان کبوتر ثبت کرده است. در لغت نامه‌ی دهخدا، کبوتر با نام های کفتر، کبوتر، حمامه، نامه بر، کوتر، عفد، ورقاء، سعدانه: لصله نامیده شده است و نیز با انواع مختلف صحرایی، معلقی، زرهی، سرمه، چاهی شناخته شده است. (عبداللهی، ۱۳۸۱ : ۷۵۱)

توهم ای کفتر چاهی لالا کن (رسولیان، مادرانه ها: ۲)

لالا کن کفتر چاهی (_مادرانه ها: ۸)

لالا ، لالا، کبوتر جان (کودک) (رحماندوست، لالا لالا گل شب بو: ۲۱)

کفتر

همان کبوتر است.

شدم یک کفتر بی بوم (کشاورز، لالایی های مامان زری: ۹)

ضمیر

یکی ماده ست یکی هم نر(کفتر) (کشاورز، لالایی های نی نی کوچولو: ۹)

کلاغ

اصلی ترین ویژگی کلاغ در ادب فارسی، رنگ سیاه آن است تا آن جا که در متن علمی و بی طرف دانشنامه نیز، زاغ تمثیل سیاهی می‌گردد. نکته‌ی قابل توجه آن است که در تشبیهات اولیه، سیاهی زاغ به عنوان مطلق رنگ و خالی از جنبه های منفی همچون شومی و غیره مورد نظر بوده است. (عبداللهی، ۱۳۸۱ : ۸۲۴)

کلاغ پرنده‌ای زشت و سیاه است: دای بدی دارد کسی دوستش ندارد، شوم و بد خبر است و همیشه تنهاست اما شاعران در بعضی مواقع از این پرنده طرفداری می‌کنند و نمی گذارند زیاد احساس تنهای کند. کلاغ ناقلا هم پر کشید از روی بوم (قاسم نیا، حسنی یه جوجه داره: ۶)

همون کلاغ سیاست (همان)

تا دون کنه برای کلاغک خبر چین (_ خاله ریزه و صندوق جادویی: ۶)

کلاغ سیاه بی زبون، پر کشیده به آسمون (_ ماه و ماهی: ۱۱)

کلاغ ماده را بوسید و آن را زیر او انداخت (کشاورز، کلاغی و کلاغی بود: ۲)

کلاغ ماده با هق هق به جفتش گفت جریان را (همان: ۵)

کلاغ ماده روی تخم نشست و ماند در لانه (همان)

کلاغی نر پرید و رفت کند پیدا کمی دانه (همان)

کلاغ نر خوش و خندان به سوی لانه اش برگشت (همان: ۶)

کلاغ نر به جوش آمد به شاخه کوفت پایش را (همان)

کلاغ نر صدایش را شنید از دور و زود آمد (همان)

کلاغ ماده از غصه به قار و قار و قار افتاد (همان: ۶)

کلاغ ماده تنها بود (همان)

کلاغ ماده گفت: آرام (همان)

کلاغ ماده از شادی دو چشم کوچکش تر گشت (همان: ۱۶)

بله! آن دو کلاغ خوب دوباره جوجه آوردند (کشاورز، کلاغی و کلاغی بود: ۱۶)

مسند

کلاغ بودن چه سخته (رسولیان، آرزوهای من: ۳)

دانشگاه هرمزگان
همایش پژوهشهای زبان و ادبیات فارسی
www.anjomanfarsi.ir

کلاغ قصه سیره (قاسم نیا، خاله ریزه و قاشق سحرآمیز: ۴)
کلاغ ماده تنها بود که یک مار بزرگ آمد (کشاورز، کلاغی و کلاغی بود: ۶)
من یه کلاغ دزدم (_ فرشته‌ای از آسمون: ۶)

ضمیر

گشنه شده غذاش کو؟(کلاغ) (قاسم نیا، غذاها جورواجورند: ۹)
مسلط شو به اعصابت که فکری بکر باید کرد (کلاغ) (کشاورز، کلاغ و کلاغی بود: ۶)
شد از آن لحظه گرم کار (کلاغ) (همان: ۱۰)

گنجشک

در متون فارسی، لفظ گنجشک و مترادفات آن از بسامد بالایی برخوردار نیست، و در تمام موارد، ضعیفی و خردی این پرنده مورد توجه قرار گرفته است حتی در مواردی که از جنبه‌ی طبیعی و معمولی و خارج از فضای ادبی به آن نگریسته شده، همچنان کوچکی جسه و در نتیجه‌ی حقارت آن، مد نظر قرار گرفته است. تشبیهاتی که بر اساس صفات خاص ساخته شده، چنان که گذشت خردی و حقارت گنجشک را مورد توجه قرار داده است. (عبداللهی، ۱۳۸۱ : ۹۳۷)

گنجشک زیبا پیش از تو گفته شکر خدا را (رحماندوست، نماز چشمه پاکی ها: ۲۲)
گنجشک خوب و باهوش (_ لباس عید گنجشک: ۸)
گنجشک بینوا هم جلو پرید، سلام داد (همان)
گنجشک خوب و زیبا (همان: ۱۱)
گنجشک نازنینم! (همان: ۱۲)
گنجشک نازنینم! (همان: ۱۸)
گنجشک ناز و زیبا! (همان)
گنجشکک با صفا، گنجشک قصه‌ی ما (همان: ۲۱)
در آن هوای ناجور، گنجشک نازنینی، گرسنه بود و نالان (_ من کجا و زور کجا: ۳)
گنجشک ناز، صاحب بال پرواز (همان: ۴)
گنجشک ناز، صاحب بال پرواز! (رحماندوست، من کجا و زور کجا: ۷)
گنجشک ناز، صاحب بال پرواز! (همان: ۸)
گنجشک خسته را، با خنده‌ای صدا کرد (همان)
گنجشک ناز، صاحب بال پرواز! (همان: ۱۰)
گنجشک ناز، صاحب بال پرواز! (همان: ۱۳)
گنجشک ناز ،صاحب بال پرواز! (همان: ۱۵)
گنجشک ناز، صاحب بال پرواز! (همان: ۱۷)
گنجشک ناز ،صاحب بال پرواز! (همان: ۱۹)
گنجشک ناز، صاحب بال پرواز! (همان: ۲۰)
گنجشک خسته‌ی ما دوباره پر پر پرید (همان: ۲۱)
گنجشک ناز ،صاحب بال پرواز! (همان: ۲۳)
گنجشک اشی مشی نشسته بود رو پشت بوم (قاسم نیا، حسنی تو شهر قصه: ۹)
گنجشک جان، با تو کاری ندارم من (کشاورز، آب، بابا، ماما: ۹)

دانشگاه هرمزگان
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی
www.anjomanfarsi.ir

گنجشک زیبا گوید به گل‌ها (یمینی شریف، سرود گلها: ۶)
گنجشک دلشاد جیک جیک سر داد (همان: ۷)

مسند

گنجشکی بود شیطون بلا پراش گلی، نوکش طلا (رسولیان، اتل متل توتوله: ۲)
گنجشکه شد خوشحال و شاد (همان: ۴)
در آن هوای ناجور گنجشک نازنینی گرسنه بود و نالان (رحماندوست، من کجا و زور کجا: ۳)
گنجشک‌ها خوبند پروازشان زیباست (کشاورز، گنجشک و پروانه: ۳۱)

ضمیر

گرسنه بود و خسته(گنجشک) (رحماندوست، من کجا و زور کجا: ۳)
سوار بال باد شد. پروازی کرد و شاد شد(گنجشک) (همان: ۸)
دید که حسابی خسته است،(گنجشک) (همان: ۲۳)
خیلی قشنگی تو بال و پرت ناز است(گنجشک) (_ آب بابا ماما: ۹)
شاید از آدمها خوشحال تر هستند(گنجشک) (همان: ۳۱)
شادند و می‌خوانند آواز جیک و جیک(گنجشک) (همان)
گفت چه کنم گرفتارم آه تو بساط ندارم (گنجشک) (_ لباس عید گنجشک: ۱۰)
گفت: چه کنم گرفتارم آه تو بساط ندارم (گنجشک) (رحماندوست، لباس عید گنجشک: ۱۴)
هم بی لباسم اوستا! هم بی پول و بی کارم(گنجشک) همان: ۱۸)

مرغ

گفتم که مرغ نازم شاید که گشته خسته (رسولیان، ماه و من: ۵)
مرغ سیاه پا کوتاه، نشسته بود رو سبزه‌ها (قاسم نیا، حسنی یک جوجه داره: ۱۰)
مرغ سیاه گفت: حسنی (همان)
در خانه دارم مرغی بداخلاق بی حال و اخمو با هیکلی چاق (کشاورز، آب، بابا، ماما: ۵)

مسند

مرغم قشنگ و ناز است (رسولیان، ماه و من: ۵)
گفتم که مرغ نازم شاید که گشته خسته (همان)
از دست تو خسته شدم یه مرغ پر بسته شدم (_ نمکی و ..: ۴)
با اینکه مرغم بی حال و اخموست (کشاورز، آب بابا ماما: ۵)

دانشگاه هرمزگان
انجمن علمی زبان و ادبیات فارسی
همایش پژوهشهای زبان و ادبیات فارسی
www.anjomanfarsi.ir

یاکریم

یا کریم خوب من صبحانه اش، خرده های نان توی سفره است (کشاورز، پاییز خانم: ۲۱)

جدول بسامد صفت در ترکیبات وصفی و مسند

ردیف	نام	موصوف و صفت	تعداد	مسند	تعداد
۱	اردک	–	–	هم زبان، مهربان	۲
۲	بلبل	پر شور، کاغذی	۲	ناز، آوازه خوان	۲
۳	پرنده	خوش آواز، خسته، زرد	۳	سفید، رنگی، قشنگ، رنگ و وارنگ، خوشگل	۵
۴	جغد	سوخته	۱	مریض (۲)، ناخوش	۳
۵	جوجه	رنگی (۲)، زرد (۲)، قشنگ (۲)، نازنین، جون، کوچیک، تنبلینا، خوشگلینا، طلایی، تپل مپل، جیک جیکو، خوشرنگ	۱۵	زرد(۲)، شیطون، ناقلا، سبز، ماشینی، مریض، بی حال،	۸
۶	خروس	زری (۳)، خوشمزه، گرسنه، لاری، خوب، آشنا، جنگی، خوش صدا، مهربان	۱۱	شاد (۲)، باب دندان، ماه، جنگی، خوش صدا، مهربان، قشنگ	۸
۷	زاغ	پر صدا، خیره سر، بلا، مهربان	۴	_	–
۸	طاووس	_	–	قشنگ، ملوس	۲
۹	قو	_	–	سفید	۱
۱۰	غاز	سحر آمیز	۱	_	–
۱۱	قناری	قشنگ (۲)	۲	_	–
۱۲	کبوتر	چاهی (۲)، جان	۳	_	–
۱۳	کفتر	بی بوم	۱	نر، ماده	۲
۱۴	کلاغ	ماده (۷)، نر (۴)، سیاه (۲)، ناقلا، خبرچین، بی زبون، خوب	۱۷	سخت، سیر، تنها، دزد، مسلط، گشنه، گرم کار	۷
۱۵	گنجشک	ناز (۱۱)، زیبا (۴)، نازنین (۳)، خسته (۲)، خوب (۲)، بینوا، باهوش، با صفا، اشی مشی، دلشاد، جان	۲۸	شاد (۳)، گرفتار (۲)، خسته (۲)، گرسنه(۲)، شیطون بلا، خوشحال، خوب، نالان، قشنگ، خوشحال تر، بی لباس، بی پول، بی کار	۱۸
۱۶	مرغ	سیاه (۲)، ناز، بد اخلاق، بی حال، اخمو	۶	قشنگ، ناز، پر بسته، خسته، بی حال، اخمو	۶
۱۷	یاکریم	خوب	۱	_	–

دانشگاه هرمزگان
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی
هفتمین همایش پژوهشهای زبان و ادبیات فارسی
www.anjomanfarsi.ir

جدول بسامد صفت‌های پرندگان

ردیف	صفت	تعداد	ردیف	صفت	تعداد
۱	ناز	۱۶	۴۰	شیطون	۱
۲	قشنگ	۹	۴۱	سبز	۱
۳	ماده	۸	۴۲	ماشینی	۱
۴	خوب	۶	۴۳	خوشمزه	۱
۵	خسته	۶	۴۴	هم زبان	۱
۶	زرد	۵	۴۵	لاری	۱
۷	شاد	۵	۴۶	آشنا	۱
۸	نر	۵	۴۷	باب دندان	۱
۹	زیبا	۴	۴۸	ماه	۱
۱۰	مهربان	۴	۴۹	پر صدا	۱
۱۱	سیاه	۴	۵۰	خیره سر	۱
۱۲	نازنین	۴	۵۱	بلا	۱
۱۳	زری	۳	۵۲	ملوس	۱
۱۴	رنگی	۳	۵۳	سحرآمیز	۱
۱۵	مریض	۳	۵۴	بی بوم	۱
۱۶	بی حال	۳	۵۵	خبر چین	۱
۱۷	جان/جون	۳	۵۶	بی زبون	۱
۱۸	گرسنه	۲	۵۷	سخت	۱
۱۹	جنگی	۲	۵۸	سیر	۱
۲۰	خوش صدا	۲	۵۹	تنها	۱
۲۱	چاهی	۲	۶۰	دزد	۱
۲۲	ناقلا	۲	۶۱	بی نوا	۱
۲۳	سفید	۲	۶۲	باهوش	۱
۲۴	اخمو	۲	۶۳	باصفا	۱
۲۵	گرفتار	۲	۶۴	اشی مشی	۱
۲۶	خوشحال/خوشحال تر	۲	۶۵	دلشاد	۱
۲۷	پرشور	۱	۶۶	شیطون بلا	۱
۲۸	کاغذی	۱	۶۷	خوشرنگ	۱
۲۹	خوش آواز	۱	۶۸	گرسنه	۱
۳۰	سوخته	۱	۶۹	نالان	۱
۳۱	ناخوش	۱	۷۰	بد اخلاق	۱
۳۲	کوچیک	۱	۷۱	پر بسته	۱
۳۳	تنبلینا	۱	۷۲	آوازه خوان	۱
۳۴	خوشگلینا	۱	۷۳	رنگ و وارنگ	۱
۳۵	طلایی	۱	۷۴	خوشگل	۱
۳۶	مسلط	۱	۷۵	گشنه	۱
۳۷	گرم کار	۱	۷۶	بی لباس	۱
۳۸	بی کار	۱	۷۷	بی پول	۱
۳۸	تپل مپل	۱	۷۸	جیک جیکو	۱

انجمن علمی زبان و ادبیات فارسی
دانشگاه هرمزگان
هفتمین همایش پژوهشهای زبان و ادبیات فارسی
www.anjomanfarsi.ir

نمودار بسامد صفت‌های پرندگان

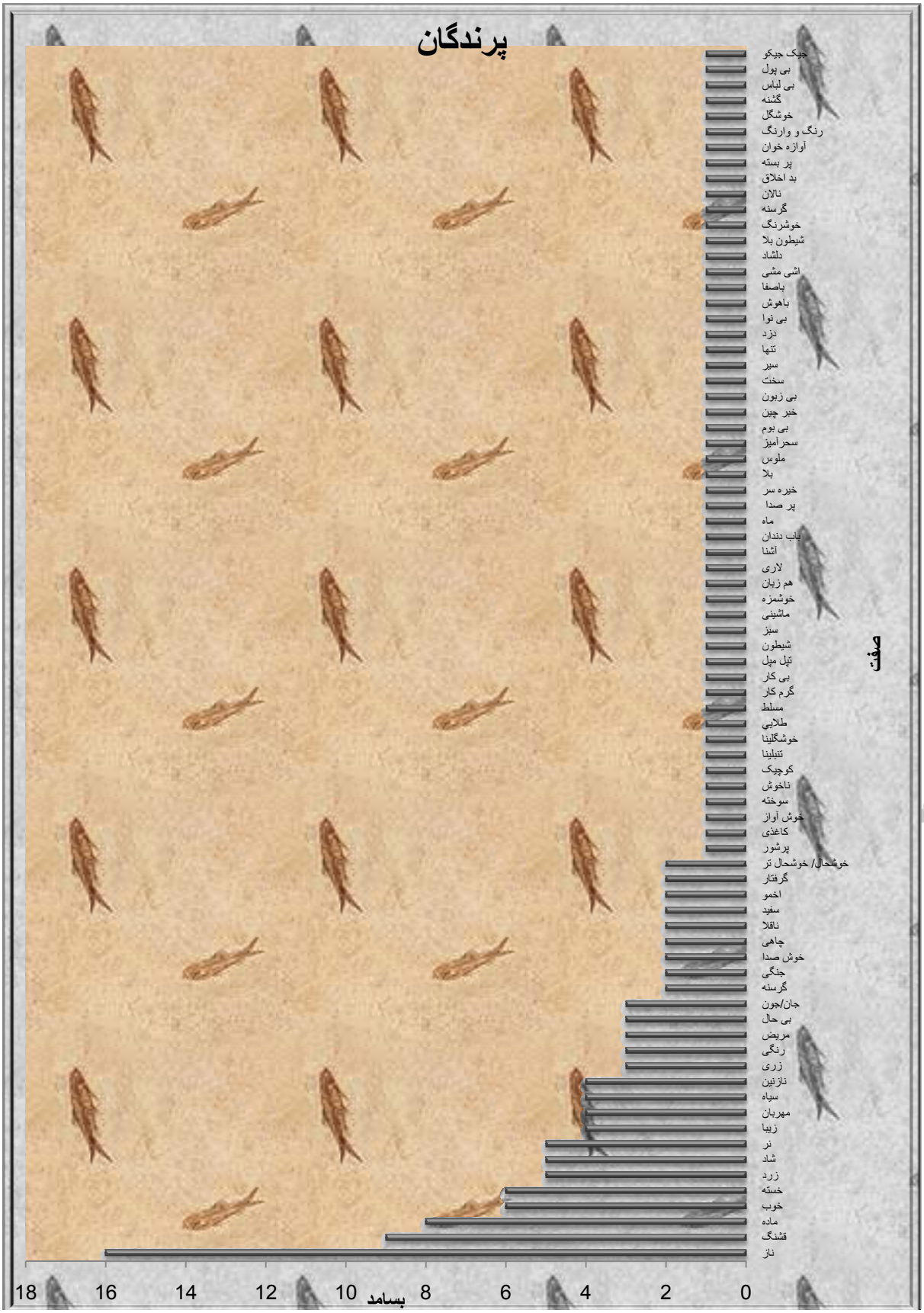

نتیجه‌گیری:

شاعران کودک به درستی دریافته اند؛ که برای مخاطب کودک باید از مصداق‌های ملموس و عینی سخن گفت؛ چیزهایی که دیده و معمولاً برای او جالب است. کودک برای همه چیز از جمله اشیاء، جانداران و تمام پدیده‌های طبیعی جان قائل می‌شود، و همه را زنده می‌انگارد و در ذهن خود بسیاری از حالات و احساسات خود را به آنها نسبت می‌دهد، و با آن‌ها هم کلام می‌شود.

شاعران کودک، با کاوش در عالم واقعیات کودک، آنچه را کودک با حواسش به دست می‌آورد، عمق و وسعت بخشیده‌اند. و همان طور که در شعرها نیز مشخص است؛ آنگاه که به شناساندن پرندگان پرداخته می‌شود، با بهره گرفتن از توصیف و گاه بازی عنصر تخیل چیرگی یافته است.

با توجه به جدول‌ها و نمودار، دیده می‌شود که شاعر از ۱۷ پرنده به همراه ۷۸ صفت نام برده است، که از بین پرندگان، گنجشک ۴۶بار، کلاغ ۲۴بار، جوجه ۲۳بار و خروس ۱۹ بار، بیشترین تکرار و از بین صفات، ناز ۱۶، قشنگ ۹، ماده ۸، خوب و خسته هر کدام ۶ بار بیشترین تکرار را دارند.

اکثر صفاتی که برای پرندگان آورده شده است، معرف پرنده و ویژگی‌های آن پرنده است، به غیر از بعضی پرندگان که شاعر صفاتی انسانی را به آنها نسبت داده است؛ ازجمله: اردک، هم زبان و مهربان است، که هر دو صفت گویای این مطلب هستند، که به این پرنده مانند انسان شخصیت بخشیده شده است. بلبل؛ پرنده‌ای خوش آواز، با جثه‌ای کوچک و ظریف با رنگی بسیار زیبا و شاد، کودک این پرنده را به خاطر ویژگی‌های ظاهری زیبایی که دارد، دوست دارد، و در اینجا نیز با صفات؛ پرشور، کاغذی، ناز و آوازه خوان است، که به غیر از صفت کاغذی، دیگر صفات ویژگی‌های این پرنده را که مهمترین آنها صدای خوش است، بیان می‌کند. پرندگان دنیای زیبایی دارند؛ زیرا دنیای آنها یعنی پرواز و پرواز یعنی در اوج بودن؛ کودکان نیز به خاطر قدرت پرواز و آرزوی پریدن از همان ابتدای کودکی، پرندگان را به خود نزدیک حس می‌کنند. پرنده، به غیر از صفت خسته، دیگر صفات، گویای ویژگی‌های یک پرنده هستند؛ مثل: خوش آواز، زرد، سفید، رنگی، قشنگ، رنگ و وارنگ و خوشگل که اکثر پرندگان این صفات را دارا هستند. جغد پرنده‌ای است؛ که در شب ظاهر می‌شود، و در بین مردم به شومی معروف است، و صفاتی که برای این پرنده در اینجا ذکر شده است، هر سه مورد منفی هستند، و هیچ کدام این پرنده و ویژگی هایش را معرفی نمی کنند. جوجه، کودکان علاقه‌ی زیادی به پرندگان، مخصوصاً جوجه دارند، و اکثراً در خانه چه شهر و یا روستا از جوجه نگهداری می‌کنند، و صفاتی نیز که برای این پرنده ذکر شده است، به خوبی گویای این مطلب است؛ صفاتی مانند: زرد، قشنگ، خوشرنگ، طلایی، ویژگی یک جوجه‌ی خانگی، و صفاتی مانند: سبز، ماشینی، مریض و بی حال ویژگی‌های یک جوجه‌ی ماشینی، و صفاتی مانند: تپل مپل، جیک جیکو، شیطون، ناقلا و خوشگلینا بین همه‌ی جوجه‌ها مشترک هستند. خروس تاجی قرمز و دمی رنگارنگ با پرهایی بلند دارد، در اینجا برای این پرنده دو سری صفت ذکر شده است، بعضی از صفات مانند: خوشمزه و باب دندان بیان گر طعم و ارزش غذایی این پرنده است، و صفاتی مانند: زری، لاری، ماه، قشنگ و شاد بیان گر ظاهر زیبای این پرنده است، و صفاتی مانند:جنگی به نوعی بازی و سرگرمی که معمولاً دو خروس را به جان یکدیگر می‌اندازند، اشاره دارد، و صفاتی مانند: مهربان، خوب و آشنا صفاتی هستند، که شاعر به این پرنده شخصیت انسانی بخشیده است. زاغ پرنده‌ای است، پر صدا، خیره سر، بلا و مهربان که به غیر از مهربان که صفتی انسانی است، دیگر صفات به خوبی معرف این پرنده هستند. طاووس پرنده ایست، بسیار زیبا با صفاتی فراوان که در این قسمت با دو صفت مترادف، قشنگ و ملوس معرفی شده است، که می‌توانست با صفات بیشتری بیاید. قو فقط یک بار تکرار شده است آن هم به رنگ آن که سفید است اشاره شده، که می‌توانست با صفات بیشتری معرفی شود. غاز در اینجا سحر آمیز است، که سحرآمیز، جزء ویژگی‌های این پرنده نیست، و فقط در قصه‌ها و تخیل می‌تواند سحرآمیز باشد. قناری، با صفت قشنگ معرفی شده است، که فقط ظاهر این پرنده را شامل می‌شود. کبوتر، که با عنوان کفتر نیز از آن یاد شده است،

با صفاتی نظیر: چاهی، جان و بی بوم معرفی شده، که چاهی، نوع پرنده را مشخص می‌کند، و دو صفت دیگر نیز هیچ یک بیان‌گر ویژگی‌ها این پرنده نیستند. کلاغ، همه‌ی صفاتی که برای این پرنده آورده شده است به خوبی این پرنده را چه در واقعیت و چه در قصه‌ها معرفی می‌کند؛ از جمله: ماده، نر، سیاه، خوب و سیر در واقعیت و ناقلا، خبرچین، بی زبون، تنها و دزد در قصه‌ها از ویژگی‌های این پرنده است. گنجشک، که در بین پرندگان از لحاظ تکرار گوی سبقت را ربوده است، با صفاتی مانند: ناز، زیبا، نازنین، خوب، شاد، گرسنه، خوشحال، خوب و قشنگ در واقعیت و صفاتی مانند: خسته، بینوا، باهوش، باصفا، اشی مشی، دلشاد، جان، گرفتار، بی پول، بی کار، شیطون، بلا، نالان و بی لباس در قصه‌ها معرفی شده است. مرغ، پرنده ایست، که با صفاتی کاملاً متفاوت معرفی شده است؛ از جمله: سیاه، ناز، قشنگ و پر بسته و صفاتی مانند: بد اخلاق، بی حال، اخمو و خسته، که صفات منفی در عین اینکه با صفات مثبت در تضاد هستند، بیان گر این نکته هستند، که به این پرنده شخصیت انسانی بخشیده شده است. و بالاخره یاکریم، که در اینجا فقط خوب است، در اینجا صفتی که ویژگی‌های این پرنده را ذکر کند، آورده نشده است.

فهرست منابع:

۱- اسدالله زاده، سیروس ***«روانشناسی رنگ ها»***، شماره ۱۷: ص ۸۷ -۸۲ ، ۱۳۵۳

۲- امیری، شعله و دیگران ***«بررسی تحولی ترجیح رنگ در کودکان»*** مطالعات روانشناختی دانشکده‌ی علوم تربیتی و روان‌شناسی، ۳- دانشگاه الزهرا،صص ۹۵-۸۰، پاییز ۱۳۸۶

۴- ایتن، یوهانس، ***کتاب رنگ***، ترجمه‌ی محمد حسین حلیمی، چاپ دوم، تهران، انتشارات سوره، ۱۳۶۷

۵- بلاش، فرهاد، ***مفاهیم نمادها و رنگ‌ها در نقاشی کودکان***، روزنامه جام جم،۱۳۸۶

۶- حجاری، سارا ***«رنگ‌ها به ما چه می‌گویند»***، شماره ۲۶، صص ۳۶ - ۳۲ ،۱۳۸۷

۷- رحماندوست، مصطفی، ***سگی بود جنگلی بود***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ پنجم، ۱۳۸۹

۸- _____ _____ ***ترانه های نوازش***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۵

۹- _____ _____ ***بابا آمد، نان آورد***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ سوم، ۱۳۸۵

۱۰- _____ _____ ***من کجا و زور کجا؟***، انتشارات مدرسه، چاپ اول، ۱۳۸۶

۱۱- _____ _____ ***اون چیه که، اون کیه که***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۶

۱۲- _____ _____ نماز چشمه پاکی‌ها، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۵

۱۳- _____ _____ ***پنج تا انگشت بودند که... غذاها***، انتشارات پیدایش ، چاپ سوم، ۱۳۸۸

۱۴- _____ _____ ***پنج تا انگشت بودند که... بازی‌ها***، انتشارات پیدایش، چاپ سوم، ۱۳۸۸

۱۵- _____ _____ ***پنج تا انگشت بودند که... مراسم***، انتشارات پیدایش، چاپ سوم، ۱۳۸۸

۱۶- _____ _____ ***پنج تا انگشت بودند که... شغل‌ها***، انتشارات پیدایش، چاپ سوم، ۱۳۸۸

۱۷- _____ _____ ***بازی های پنج انگشت***، انتشارات مدرسه، چاپ سوم، ۱۳۹۰

۱۸- _____ _____ ***غول کوچولو اومده! بترس لولو اومده***، انتشارات مدرسه، چاپ سوم، ۱۳۸۹

۱۹- _____ _____ ***با چی ببرم با چی بیارم***، انتشارات مدرسه، چاپ سوم، ۱۳۹۰

۲۰- _____ _____ ***جوجه‌ی من کو؟***، انتشارات مدرسه، چاپ دوم، ۱۳۸۹

۲۱- _____ _____ ***رنگ و وارنگ از همه رنگ***، انتشارات مدرسه، چاپ دوم، ۱۳۸۹

۲۲- _____ _____ ***لباس عید گنجشک***، انتشارات حوا، چاپ اول، ۱۳۸۹

۲۳- _____ _____ ***موش دم بریده***، انتشارات حوا، چاپ اول، ۱۳۸۹

۲۴- _____ _____ ***خانه خاله***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۸

۲۵- _____ _____ ***گل و چای و خواستگاری***، نشر پنجره، چاپ دوم، ۱۳۸۸

هفتمین همایش پژوهشهای زبان و ادبیات فارسی
www.anjomanfarsi.ir

۲۶- _____ _____ ***دویدم و دویدم***، نشر پنجره، چاپ سوم، ۱۳۸۸
۲۷- _____ _____ ***گل چی شده؟ قیچی شده!***، نشر افق، چاپ اول، ۱۳۸۹
۲۸- _____ _____ ***چاقو تو آشپزخونه گرم کاره اونجا که باشه خطری نداره***، نشرافق، چاپ اول، ۱۳۸۹
۲۹- _____ _____ ***سوزن وربریده دست منو ندیده***، نشرافق، چاپ اول، ۱۳۸۹
۳۰- رحماندوست و دیگران، مصطفی، ***هیچ هیچ هیچانه***، نشرافق، چاپ اول، ۱۳۸۹
۳۱- رحماندوست، مصطفی، قاسم نیا، ***شکوه، از آسمون تا اینجا***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۵
۳۲- _____ _____ ***ترانه های مامانی***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۶
۳۳- _____ _____ ***ترانه های خواب و خیال***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۷
۳۴- _____ _____ ***ترانه های بابایی***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۸
۳۵- _____ _____ ***شعر دعا***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۵
۳۶- _____ _____ ***بازی بازی بازی***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۵
۳۷- _____ _____ ***عروسیه عروسی***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۵
۳۸- رسولیان بروجنی، بنفشه، ***عروسی خاله سوسکه***، انتشارات فرهنگ مردم با همکاری انتشارات رعنا، چاپ چهارم، ۱۳۹۰
۳۹- _____ _____ ***اتل متل توتوله گاو حسن چه چوره؟***، انتشارات فرهنگ مردم با همکاری انتشارات رعنا، چاپ چهارم، ۱۳۹۰
۴۰- _____ _____ ***جوجه رنگی***، نشر نوشته، چاپ سوم، ۱۳۸۹
۴۱- _____ _____ ***واکسن***، نشر نوشته، چاپ سوم، ۱۳۸۹
۴۲- _____ _____ ***نی نی خونه‌ی ما***، نشر نوشته، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۴۳- _____ _____ ***کاغذای بابایی***، نشر نوشته، چاپ سوم، ۱۳۸۹
۴۴- _____ _____ ***بابا بزرگ***، نشر نوشته، چاپ سوم، ۱۳۸۹
۴۵- _____ _____ ***دلم می‌خواد بدونم***، نشر نوشته، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۴۶- _____ _____ ***یه چیز صورتی رنگ***، نشر نوشته، چاپ سوم، ۱۳۸۹
۴۷- _____ _____ ***داستان انقلاب***، نشر نوشته، چاپ اول، ۱۳۸۷
۴۸- _____ _____ ***بوف***، نشر نوشته، چاپ سوم، ۱۳۸۹
۴۹- _____ _____ ***می‌خوام یه دکتر بشم***، نشر نوشته، چاپ اول، ۱۳۸۷
۵۰- _____ _____ ***نی نی چه مهربونه***، انتشارات آمیس با همکاری انتشارات فرهنگ مردم، چاپ دوم، ۱۳۹۰
۵۱- _____ _____ ***نی نی می‌خواد بدونه***، انتشارات آمیس، چاپ اول، ۱۳۸۸
۵۲- _____ _____ ***نی نی ما قشنگه***، انتشارات آمیس، چاپ اول، ۱۳۸۸
۵۳- _____ _____ ***نی نی ما زرنگه***، انتشارات آمیس، چاپ اول، ۱۳۸۸
۵۴- _____ _____ ***نی نی چه بازیگوشه***، انتشارات آمیس، چاپ اول، ۱۳۸۸
۵۵- _____ _____ ***نی نی اومد به دنیا***، انتشارات آمیس با همکاری انتشارات فرهنگ مردم، چاپ دوم، ۱۳۹۰
۵۶- _____ _____ ***عید اومد بهار اومد***، انتشارات آمیس با همکاری انتشارات فرهنگ مردم، چاپ اول، ۱۳۸۸
۵۷- _____ _____ ***نمکی و دیو بد زبون***، انتشارات آمیس، چاپ اول، ۱۳۸۷
۵۸- _____ _____ ***آرزوهای من***، انتشارات فرهنگ مردم با همکاری انتشارات رعنا، چاپ پنجم، ۱۳۹۰
۵۹- _____ _____ ***ماه و من***، انتشارات هشت بهشت، چاپ اول، ۱۳۷۵
۶۰- _____ _____ ***لالایی های شبانه دخترانه‌ها***، انتشارات هشت بهشت، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۶۱- _____ _____ ***لالایی های شبانه پسرانه‌ها***، انتشارات هشت بهشت، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۶۲- _____ _____ ***لالایی های شبانه مادرانه‌ها***، انتشارات هشت بهشت، چاپ دوم، ۱۳۸۸

دانشگاه هرمزگان
انجمن علمی زبان و ادبیات فارسی
هفتمین همایش پژوهشهای زبان و ادبیات فارسی
www.anjomanfarsi.ir

۶۳- سان، هواردو دوروتی، ***زندگی با رنگ***، ترجمه‌ی نغمه صفاریان، تهران، اساطیر، ۱۳۷۹
۶۴- علی اکبر زاده، مهدی، ***رنگ و تربیت***، چاپ دوم، تهران، انتشارات میشا، ۱۳۷۸
۶۵- _____ _____ و دیگران، ***لالا، لالا، گل شب بو***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ چهارم، ۱۳۸۹
۶۶- _____ _____ ***بچه‌ها جوروواجورند***، انتشارات پیدایش، چاپ دوم، ۱۳۸۷
۶۷- _____ _____ ***میوه‌ها جوروواجورند***، انتشارات پیدایش، چاپ اول،۱۳۸۶
۶۸- _____ _____ ***غذاها جوروواجورند***، انتشارات پیدایش، چاپ اول، ۱۳۸۶
۶۹- _____ _____ ***بازی‌ها جوروواجورند***، انتشارات پیدایش، چاپ اول، ۱۳۸۶
۷۰- _____ _____ ***حسنی می‌خواست بازی کنه***، انتشارات پیدایش، چاپ سوم، ۱۳۸۷
۷۱- _____ _____ ***حسنی کلاس چنده***، انتشارات پیدایش، چاپ چهارم، ۱۳۸۹
۷۲- _____ _____ ***حسنی یه جوجه داره***، انتشارات پیدایش، چاپ چهارم، ۱۳۸۹
۷۳- _____ _____ ***حسنی یکی یک دونه است***، انتشارات پیدایش، چاپ چهارم، ۱۳۸۹
۷۴- _____ _____ ***حسنی تو شهر قصه***، انتشارات پیدایش، چاپ چهارم، ۱۳۸۹
۷۵- _____ _____ ***شعر و نقاشی برای دو ساله‌ها***، انتشارات پیدایش، چاپ دوازدهم، ۱۳۹۰
۷۶- _____ _____ شعر و نقاشی برای ۶ ساله‌ها، انتشارات پیدایش، چاپ یازدهم، ۱۳۸۸
۷۷- _____ _____ ***شعر و نقاشی برای ۷ ساله‌ها***، انتشارات پیدایش، چاپ یازدهم، ۱۳۸۸
۷۸- _____ _____ ***قطار ، قطار مورچه***، انتشارات قدیانی، چاپ اول، ۱۳۸۸
۷۹- _____ _____ ***ماه و ماهی***، انتشارات قدیانی، چاپ اول، ۱۳۸۷
۸۰- _____ _____ ***خاله ریزه و قاشق سحرآمیز***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۸۱- _____ _____ ***خاله سوسکه و آقا موشه***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۸۲- _____ _____ ***خاله ریزه و گنج بزرگ***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۸۳- _____ _____ ***خاله ریزه و صندوق جادویی***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۸۴- _____ _____ ***به خاطر خروسه***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۸۵- _____ _____ ***خاله ریزه و وروجک***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۸۶- کشاورز، ناصر، ***چاقاله نگو یه دسته گل با نمک و تپل مپل***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۸۷- _____ _____ ***چاقاله با یک عروسک رفته به مهد کودک***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۸۸- _____ _____ ***چاقاله بادوم تنبل رفته کلاس اول***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۸۹- _____ _____ ***مرا یک دایناسور درسته قورت داده***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۹۰- _____ _____ ***آب، بابا، ماما،انتشارات قدیانی***، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۹۱- _____ _____ ***هادی و گله‌ی آبادی***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۹۲- _____ _____ ***آسمان دریا شد***، انتشارات قدیانی، چاپ دوم، ۱۳۸۸
۹۳- _____ _____ ***خرگوش و جنگ شیرها***، نشر افق، چاپ سوم، ۱۳۸۷
۹۴- _____ _____ ***پرواز سخت لاک پشت***، نشر افق، چاپ سوم، ۱۳۸۷
۹۵- _____ _____ ***کلاغی و کلاغی بود***، نشر افق، چاپ دوم، ۱۳۸۷
۹۶- _____ _____ ***حسن کچل زرنگه رفته با غول بجنگه***، نشر افق، چاپ دهم، ۱۳۸۸
۹۷- _____ _____ ***حسن کچل تو کوچه دنبال یه کلوچه***، نشر افق، چاپ دهم، ۱۳۸۸
۹۸- _____ _____ ***نه چک زدیم نه چونه عروس اومد تو خونه***، نشر افق، چاپ دهم، ۱۳۸۸
۹۹- _____ _____ ***گربه به من میو داد***، نشر افق، چاپ نهم، ۱۳۸۸
۱۰۰- _____ _____ ***لالایی های مامان زری***، انتشارات رویش، چاپ هفتم، ۱۳۸۹

انجمن زبان و ادبیات فارسی دانشگاه هرمزگان
هفتمین همایش پژوهشهای زبان و ادبیات فارسی
www.anjomanfarsi.ir

۱۰۱- _____ _____ ***لالا یی های بابایی***، انتشارات رویش، چاپ هفتم، ۱۳۸۹
۱۰۲- _____ _____ ***لالا یی های نی نی کوچولو***، انتشارات رویش، چاپ هفتم، ۱۳۸۹
۱۰۳- _____ _____ ***نی نی کوچولو گل پسره با خنده هاش دل می‌بره***، انتشارات رویش، چاپ نهم، ۱۳۸۹
۱۰۴- _____ _____ ***نی نی کوچولو بی دندون افتاده توی قندون***، انتشارات رویش، چاپ نهم، ۱۳۸۹
۱۰۵- _____ _____ ***نی نی کوچولو چی کرده فیل‌ها رو قیچی کرده***، انتشارات رویش، چاپ نهم، ۱۳۸۹
۱۰۶- _____ _____ ***نی نی کوچولو سواد داره یه دفتر و مداد داره***، انتشارات رویش، چاپ نهم، ۱۳۸۹
۱۰۷- _____ _____ ***نی نی کوچولو یه گاو داشت علف تو باغچه می‌کاشت***، انتشارات رویش، چاپ نهم، ۱۳۸۹
۱۰۸- _____ _____ ***نی نی کوچولو کجایی خونه عمو یا دایی***، انتشارات رویش، چاپ نهم، ۱۳۸۹
۱۰۹- _____ _____ ***نی نی کوچولو زرنگه شلوارش آبی رنگه***، انتشارات رویش، چاپ نهم، ۱۳۸۹
۱۱۰- _____ _____ ***نی نی توپولی یکی یه دونه خوشگل و ناز و دردونه***، انتشارات رویش، چاپ چهارم، ۱۳۸۹
۱۱۱- _____ _____ ***نی نی توپولی می‌دونه مامان چه مهربونه***، انتشارات رویش، چاپ چهارم، ۱۳۸۹
۱۱۲- _____ _____ ***نی نی توپولی می‌خوابه مهتاب براش می‌تابه***، انتشارات رویش، چاپ چهارم، ۱۳۸۹
۱۱۳- _____ _____ ***مامان پری دوباره می‌خواد نی نی بیاره***، چاپ چهارم، ۱۳۸۹،انتشارات رویش
۱۱۴- _____ _____ ***مامان پری یه نی نی آورد، می‌خوای ببینی؟***، انتشارات رویش؟، چاپ چهارم، ۱۳۸۹
۱۱۵- _____ _____ ***مامان پری دوباره می‌خواد نی نی بیاره***، انتشارات رویش، چاپ چهارم، ۱۳۸۹
۱۱۶- _____ _____ ***بال بالی‌های بال بالی***، انتشارات تولد، چاپ اول، ۱۳۸۶
۱۱۷- _____ _____ ***فرشته‌ای از آسمون***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۰
۱۱۸- _____ _____ ***سیب جان سلام***، انتشارات پریمان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ چهارم، ۱۳۸۶
۱۱۹- _____ _____ ***پاییز خانم***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ چهارم، ۱۳۸۲
۱۲۰- _____ _____ ***باغ رنگارنگ***، آواز قشنگ، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ دوم، ۱۳۷۸
۱۲۱- _____ _____ ***پر زرد قناری***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۳
۱۲۲- _____ _____ ***گنجشک و پروانه***، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۸۵
۱۲۳- لوشر، ماکس، ***روانشناسی و رنگ‌ها***، ترجمه‌ی نغمه صفاریان، تهران، حکایت، ۱۳۷۸
۱۲۴- _____ _____ ***روانشناسی رنگ‌ها***، ترجمه‌ی ویدا ابی زاده، چاپ نوزدهم، تهران، درسا، ۱۳۸۳
۱۲۵- یمینی شریف، عباس، ***ما بچه‌ها***، نشر روش نو، چاپ اول، ۱۳۸۷
۱۲۶- _____ _____ ***آواز سوسک***، نشر روش نو، چاپ اول، ۱۳۸۷
۱۲۷- _____ _____ ***در کودکستان***، نشر روش نو، چاپ اول، ۱۳۸۷
۱۲۸- _____ _____ ***سرود گل‌ها***، نشر روش نو، چاپ اول، ۱۳۸۷

انجمن علمی زبان و ادبیات فارسی
دانشگاه مازندران
هفتمین همایش پژوهشهای زبان و ادبیات فارسی
www.anjomanfarsi.ir